

MB - Príklad 5

V protipúdovej absorpčnej kolóne sa vypiera amoniak čistou vodou, ktorá sa privádza na hlavu kolóny. Pohltí sa v nej 98 percent z množstva amoniaku privádzaného na dno kolóny v plynnej zmesi obsahujúcej vzduch a amoniak. Vzduch je inertnou zložkou, počas procesu sa do vody (absorbent) nerozpúšťa a odchádza, spolu s neabsorbovaným amoniakom, hlavu kolóny. Objemový prietok vstupujúcej plynnej zmesi, obsahujúcej 5 obj. % amoniaku, je $1000 \text{ m}^3/\text{h}$, tlak 100 kPa a teplota 20° C . Hustota vody je 998.2 kg/m^3 . Kvapalná fáza, odchádzajúca z dna kolóny, obsahuje $2.27 \text{ mol amoniaku} / 100 \text{ mol vody}$.

Vypočítajte:

1. Tok látkového množstva a objemový prietok absorpčného činidla privádzaného na hlavu kolóny.
2. Tok látkového množstva kvapalnej fázy odchádzajúcej z dna kolóny.
3. Zloženie pynu odchádzajúceho z hlavy kolóny v hmotnostných zlomkoch.
(Mólová hmotnosť vzduchu je 29 g/mol).

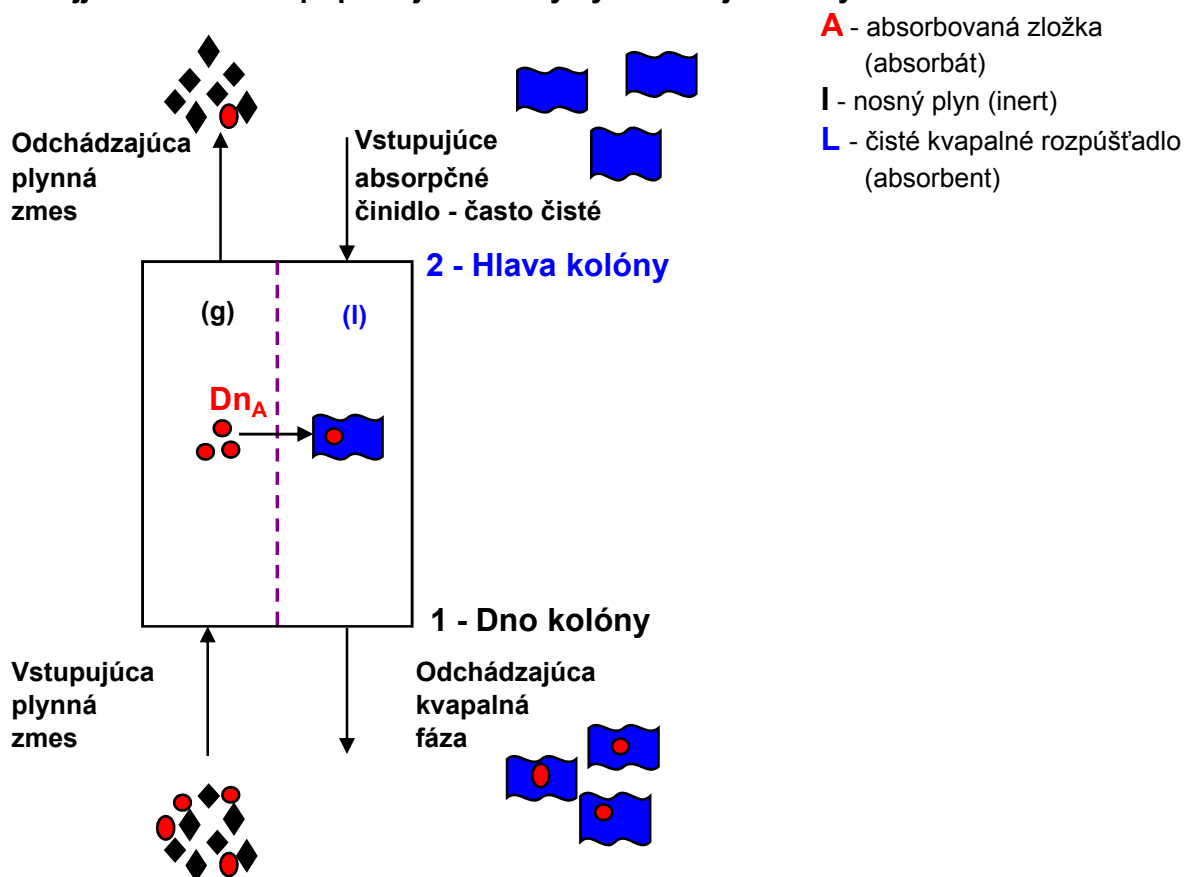
ABSORPCIA

Absorpcia je separačný proces v ktorom sa jedna alebo aj viacej zložiek z plynnej zmesi rozpúšťa (pohlcuje) kvapalným absorpčným činidlom na základe ich rozdielnej rozpustnosti.

V prípade protiprúdového usporiadania vstupuje plyná zmes na dno absorpčnej kolóny a absorpčné činidlo na hlavu kolóny. Neabsorbované zložky plynnej zmesi odchádzajú na hlavu kolóny a kvapalná fáza, obsahujúca čisté absorpčné činidlo (absorbent) a rozpustené zložky z plynnej zmesi, odchádza na dne kolóny.

Transport látky prebieha len jedným smerom cez medzifázové rozhranie plyn - kvapalina. Rozpustné zložky plynnej zmesi prechádzajú z plynnej do kvapalnej fázy.

V najjednoduchšom prípade je bilančný systém trojzložkový:

Bilančná schéma

$$n_3 = ? \quad \text{kmol/h}$$

$$x_{3A} = ?$$

$$x_{3B} = ?$$

$$n_2 = ? \quad \text{kmol/h}$$

$$x_{2C} = 1$$

$$M_C = 18 \text{ kg/kmol}$$

$$\rho_C = 998.2 \text{ kg/m}^3$$

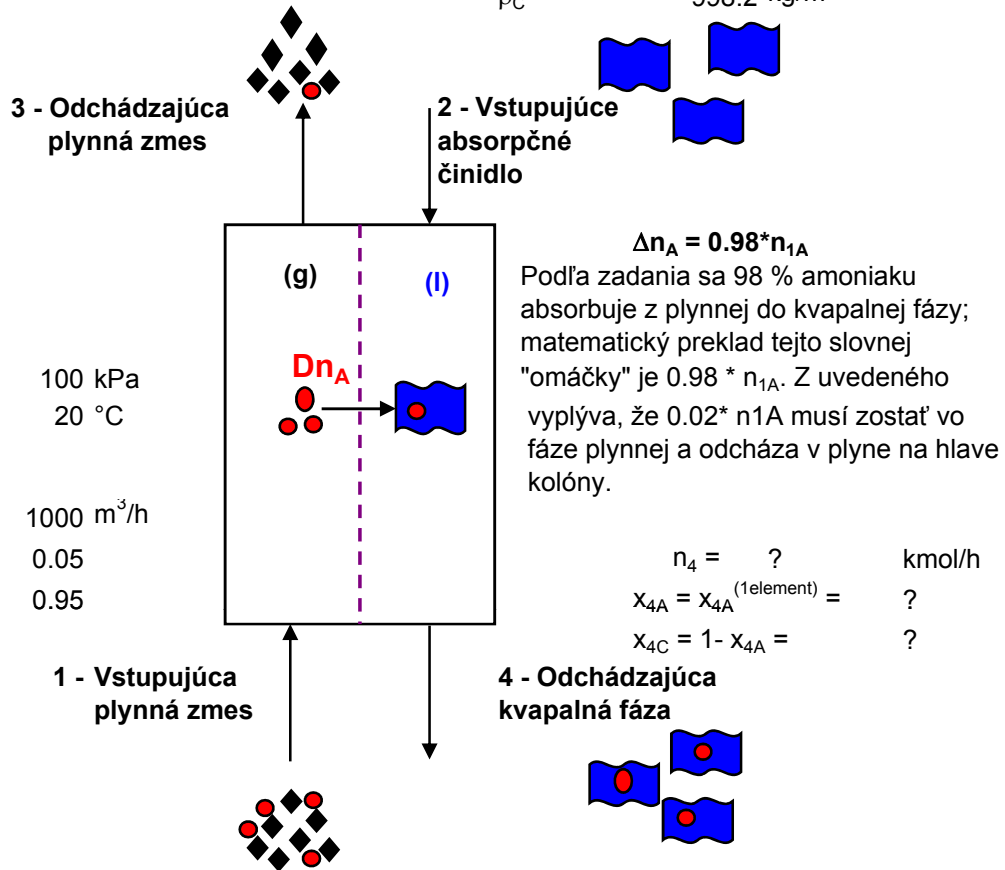
$$P = 100 \text{ kPa}$$

$$t = 20 \text{ }^\circ\text{C}$$

$$V_1 = 1000 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$x_{1A} = 0.05$$

$$x_{1B} = 0.95$$

Prúdy:

- 1 - Vstupujúca plynná zmes (zmes vzduchu a amoniaku)
- 2 - Vstupujúce absorpčné činidlo (čistá voda)
- 3 - Odchádzajúci plyn
- 4 - Odchádzajúca kvapalná fáza (zmes vody a rozpusteného amoniaku)

Zložky:

- A** - amoniak (absorbát)
- B** - vzduch (inert)
- C** - voda (absorbent)

Riešenie:

Pred samotným riešením materiálovej bilancie je nevyhnutné vypočítať niektoré veličiny, či už priamo alebo nepriamo vyplývajúce zo zadania.

Výpočet toku látkového množstva vstupujúcej plynnej zmesi zo stavovej rovnice ideálneho plynu - definovaný základ výpočtu.

$$n_1 = P \cdot V_1 / R \cdot T$$

	P =	100 kPa	
	t =	20 °C	T = 293.15 K
Základ výpočtu	V ₁ =	1000 m ³ /h	
n₁ =	41.03 kmol/h	R =	8.314 kJ/kmol/K

Výpočet zloženia odchádzajúcej kvapalnej fázy

$$x_{4A} = x_{4A}^{(1\text{element})} = n_{4A}^{1\text{element}} / n_4^{1\text{element}}$$

	n _{4A} ^{1element} =	2.27 mol
	n _{4C} ^{1element} =	100 mol
	n ₄ ^{1element} = n _{4A} ^{1element} + n _{4C} ^{1element}	
	n ₄ ^{1element} =	102.27 mol

$$x_{4A} = x_{4A}^{(1\text{element})} = \mathbf{0.0222}$$

$$x_{4B} = x_{4B}^{(1\text{element})} = \mathbf{0.9778}$$

Výpočet toku látkového množstva odchádzajúceho plynu:

$$n_3 = ?$$

$$n_3 = n_{3A} + n_{3B}$$

Množstvo amoniaku v odchádzajúcej plynnej zmesi n_{3A} je možné zistiť nepriamo z informácie, že 98 percent amoniaku sa počas procesu pohltí vo vode. $\Delta n_A = 0.98 \cdot n_{1A}$
 Logicky však musia zvyšné dve, vo vode nerozpustené, percentá amoniaku odchádzať v plyne z hlavy kolóny. $n_{3A} = 0.02 \cdot n_{1A}$

Vzduch je inertnou zložkou v plynnej fáze. V akom množstve do systému vstupuje, v takom istom množstve zo systému v tej istej fáze aj vystupuje. Je **spojovacou zložkou**. $n_{3B} = n_{1B}$

Spojovacou zložkou v kvapalnej fáze je zase **voda (absorbent)**.

n _{3A} = 0.02 * n _{1A}	n _{1A} = n ₁ * x _{1A} =	2.051493 kmol/h
n_{3A} = 0.041 kmol/h		
n _{3B} = n _{1B}	n _{1B} = n ₁ * x _{1B} =	38.97837 kmol/h
n_{3B} = 38.978 kmol/h		
	x_{3A} = n_{3A} / n₃ =	0.0011
n₃ = 39.019 kmol/h	x_{3B} = n_{3B} / n₃ =	0.9989

Dosadiac veličiny známe a vypočítané veličiny do materiálovej bilancie:

Prúdy Zložky	1	2	3	4
A: NH ₃	$n_1 \cdot x_{1A}$ 2.051493		$n_3 \cdot x_{3A}$ 0.04103	$n_4 \cdot x_{4A}$
B: Vzduch	$n_1 \cdot x_{1B}$ 38.97837		$n_3 \cdot x_{3B}$ 38.97837	
C: H ₂ O		$n_2 \cdot x_{2C}$		$n_4 \cdot x_{4C}$
Σ	n_1 41.03	n_2	n_3 39.019	n_4

Definovaný základ výpočtu:

$$n_1 = 41.02986 \text{ kmol/h}$$

$$n_3 = 39.0194 \text{ kmol/h}$$

$$x_{1A} = 0.05$$

$$x_{1B} = 0.95$$

$$x_{2C} = 1$$

$$x_{3A} = 0.001052$$

$$x_{3B} = 0.998948$$

$$x_{4A} = 0.022196$$

$$x_{4B} = 0.977804$$

Tok látkového množstva kvapalnej zmesi vody a amoniaku sa vypočíta z materiálovej bilancie amoniaku

$$n_{1A} = n_{3A} + n_{4A} \rightarrow n_{4A} = n_{1A} - n_{3A} \rightarrow n_{4A} = 2.0105 \text{ kmol/h}$$

$$n_4 = n_{4A} / x_{4A} \rightarrow n_4 = 90.577 \text{ kmol/h}$$

Tok látkového množstva vody môže byť dopočítaný z celkovej materiálovej bilancie

$$n_1 + n_2 = n_3 + n_4 \rightarrow n_2 = n_3 + n_4 - n_1$$

$$n_2 = 88.567 \text{ kmol/h}$$

Objemový prietok vody privádzaný na hlavu kolóny sa dopočíta z hmotnostného toku a hustoty vody.

$$m_2 = n_2 \cdot M_2 = 1594.2 \text{ kg/h} \rightarrow V_2 = m_2 / \rho_2 = 1.59707 \text{ m}^3/\text{h}$$

Prúdy Zložky	1	2	3	4
A: NH ₃	$n_1 \cdot x_{1A}$ 2.051493		$n_3 \cdot x_{3A}$ 0.04103	$n_4 \cdot x_{4A}$ 2.010463
B: Vzduch	$n_1 \cdot x_{1B}$ 38.97837		$n_3 \cdot x_{3B}$ 38.97837	
C: H ₂ O		$n_2 \cdot x_{2C}$ 88.56667		$n_4 \cdot x_{4C}$ 88.56667
Σ	n_1 41.03	n_2 88.567	n_3 39.019	n_4 90.577

41.02986 88.56667 39.0194 90.57713

Zloženie plynnej zmesi odchádzajúcej z hlavy kolóny v hmotnostných zlomkoch

Aplikujúc vzťah medzi hmotnostným zlomkom zložky a mólovými zlomkami a mólovými hmotnosťami zložiek v zmesi (prúde)

$$w_{3A} = \frac{x_{3A} \cdot M_A}{x_{3A} \cdot M_A + x_{3B} \cdot M_B}$$

$$M_A = 17 \text{ kg/kmol}$$

$$M_B = 29 \text{ kg/kmol}$$

$$w_{3A} = 0.00062$$

$$w_{3B} = 1 - w_{3A} = 0.99938$$

Aplikujúc väzbové pravidlo.....